

**Σχέση και συνύπαρξη του Τμήματος Δασοπονίας & ΔΦΠ με
το Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου
σε μια κοινή Σχολή ΤΕΙ στο Παράρτημα Καρδίτσας του ΤΕΙ Λάρισας**

**Δρ. Στέργιου Αδαμόπουλου, Αν. Καθηγητή του Τμήματος Δασοπονίας ΔΦΠ &
Δρ. Γεωργίου Μαντάνη, Καθηγητή του Τμήματος Σχεδιασμού & Τεχνολ. Ξύλου & Επίπλου**

Κοινή παρέμβαση στα ΜΜΕ με προσωπικές ακαδημαϊκές απόψεις

Το ξύλο είναι το κύριο προϊόν των δασών. Η σημασία του είναι θεμελιώδης στη ζωή του ανθρώπου, καθώς από το ξύλο παράγονται πάνω από 2.000 προϊόντα με μηχανική ή/και χημική κατεργασία. Έτσι το ξύλο, ως προϊόν των δασών, είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την επιστήμη της Δασοπονίας (Forestry). Κατ' αυτή την έννοια, **δεν νοείται Ξυλοπονία χωρίς Δασοπονία, όπως και το αντίστροφο**. Η ανάγκη εξειδικευμένων γνώσεων και η εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων στη βιομηχανική αξιοποίηση του ξύλου, ως υλικού, οδήγησαν στις αρχές του 20^{ου} αιώνα στη διαμόρφωση ενός νέου κλάδου της Δασοπονίας, της Επιστήμης και Τεχνολογίας του Ξύλου.

Ειδικά, η Τεχνολογία Ξύλου (Wood Technology) αποτελεί νεότερο κλάδο της Υλοχρηστικής, κλασικού τομέα της Δασοπονίας, που εμφανίστηκε πριν από δυο περίπου αιώνες στην κεντρική Ευρώπη. Η ανάπτυξη της Τεχνολογίας Ξύλου οφείλεται στο υπερβολικά μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων της κλασικής Υλοχρηστικής, καθώς και στις ραγδαίες επιστημονικές εξελίξεις με την αντίστοιχη τάση εξειδίκευσης, σε όλους τους τομείς των Επιστημών μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η Υλοχρηστική εστιάζει στην αξιοποίηση των κύριων (π.χ. ξύλο) και δευτερευόντων δασικών προϊόντων (π.χ. παράγωγα του ξύλου, εκχυλίσματα, φλοιός), ενώ άλλα αγαθά και υπηρεσίες (αναψυχή, περιβαλλοντικές επιδράσεις, κ.λπ.) αποτελούν αντικείμενα μελέτης άλλων ειδικοτήτων της Δασοπονίας. Η αξιοποίηση του ξύλου διακρίνεται σε πρωτογενή (ακατέργαστα προϊόντα στο δάσος - συγκομιδή), δευτερογενή (καυσόξυλα και ημικατεργασμένα προϊόντα όπως πριστή ξυλεία, στρωτήρες, πάσσαλοι, ξυλόφυλλα, ξυλοπλάκες, κ.ά.), και τριτογενή (πλήρης εξευγενισμός με τελικά προϊόντα όπως παρκέτα, ξύλινες επενδύσεις, έπιπλα, χαρτί, συσκευασίες από ξύλο, κ.α.). Η Τεχνολογία Ξύλου υπεισέρχεται στις ανωτέρω τρεις φάσεις αξιοποίησης του ξύλου από βιολογικής, φυσικοχημικής και τεχνολογικής πλευράς.

Τα γνωστικά αντικείμενα της Επιστήμης και Τεχνολογίας Ξύλου παραδοσιακά διδάσκονται σε Δασολογικές και Δασοπονικές Σχολές. Αυτό συμβαίνει και στην Ελλάδα. Για παράδειγμα στη Σχολή Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Α.Π.Θ. λειτουργεί εδώ και δεκαετίες ο Τομέας Συγκομιδής και Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων με γνωστικό αντικείμενο Συγκομιδή Δασικών Προϊόντων, Ιδιότητες του Ξύλου, Χημική και Μηχανική Κατεργασία του Ξύλου και των Προϊόντων του, και Λειτουργία Βιομηχανιών Ξύλου, στον οποίο υπηρετούν μέλη ΔΕΠ, που περιλαμβάνει 2 Εργαστήρια (Υλοχρηστικής και Δασικής Τεχνολογίας). Στο Πρόγραμμα Σπουδών του εν λόγω Τμήματος προσφέρονται συνολικά (μαζί με τα μαθήματα επιλογής) περί τα 20 μαθήματα που σχετίζονται με την Επιστήμη και Τεχνολογία του Ξύλου καθώς και Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα κατεύθυνσης Επιστήμης και Τεχνολογίας Ξύλου. Ανάλογη είναι και η δομή του Τμήματος Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων του Δ.Π.Θ. (Ορεστιάδα). Και στα 3 Τμήματα ΤΕΙ Δασοπονίας της Ελλάδας διδάσκονται μαθήματα Τεχνολογίας Ξύλου και υπηρετούν 3 μέλη ΕΠ με μεταπτυχιακό ή/και διδακτορικό στην Επιστήμη και Τεχνολογία του Ξύλου.

Οι Τεχνολόγοι Ξύλου στην Ελλάδα με μεταπτυχιακό ή διδακτορικό δίπλωμα είναι αποκλειστικά και μόνο δασολόγοι ή δασοπόνοι. Έχουν στελεχώσει τόσο το δημόσιο (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Δασαρχεία, Ινστιτούτα Δασικών Ερευνών) όσο και επιχειρήσεις - βιομηχανίες ξύλου, και κέντρα έρευνας. Αξίζει να σημειωθεί και ότι ακόμα και η ερευνητική

μονάδα του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας στην Αθήνα (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.) ονομάζεται Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων & Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων.

Αυτή η πρακτική συνύπαρξης Δασοπονίας και Τεχνολογίας Ξύλου είναι συνήθης στο εξωτερικό. Πάμπολλες Δασολογικές Σχολές έχουν προσανατολίσει το Πρόγραμμα Σπουδών τους σε θέματα Τεχνολογίας και Αξιοποίησης του Ξύλου και αυτό αντικατοπτρίζεται στον τίτλο τους ή στους τίτλους σπουδών που δίνουν (π.χ. Department of Wood and Forestry στο Αμβούργο, Forest and Wood Technology στο Joensuu Φινλανδίας, Faculty of Forestry and Wood Technology στην Τσεχία, Master of Science in Forest and Wood Science του School of Forest Science and Resource Management στο Μόναχο). Υπάρχει μια ατελείωτη λίστα ΑΕΙ εξωτερικού στα οποία Δασοπονικά Τμήματα βρίσκονται μαζί με Τμήματα Τεχνολογίας Ξύλου (π.χ. Oregon State University στις ΗΠΑ, University of British Columbia στον Καναδά, Eberswalde University for Sustainable Development στη Γερμανία, University of West Hungary στην Ουγγαρία).

Ακόλουθος αυτής της διεθνώς καταξιωμένης πρακτικής αλλά και αναγκαιότητας είναι και το ΤΕΙ Λάρισας, με τα Τμήματα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου στο Παράρτημα Καρδίτσας. Μάλιστα, το Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου δημιουργήθηκε το 1999 μετά από πρωτοβουλία του Τμήματος Δασοπονίας και συγκεκριμένα από το Εργαστήριο Υλοχρηστικής και Τεχνολογίας Ξύλου (το οποίο φυσικά λειτουργεί και σήμερα στο Τμήμα Δασοπονίας), από τον τότε υπεύθυνο Καθηγητή ΤΕΙ, Δασολόγο, Δρ. Τεχνολόγο Ξύλου, κ. Ιωάννη Κακαρά. Με τη δημιουργία του γεννήθηκε ένα **ισχυρό διεπιστημονικό δίπολο** στο ΤΕΙ Λάρισας (Δασοπονία + Ξύλο και Επίπλο) και συγκεκριμένα στην Καρδίτσα, με σημαντικές επενδύσεις στη διατήρηση της σύνδεσης αυτής. Αντίστοιχα τέτοια διεπιστημονικά δίπολα, με τη λογική της ενίσχυσης των συνεργιών, υιοθετήθηκαν από το ΤΕΙ Λάρισας με τη δημιουργία και λειτουργία των Τμημάτων Διατροφής και Διαιτολογίας / Τεχνολογίας Τροφίμων, Φυτικής Παραγωγής / Ζωικής Παραγωγής, Διοίκησης Επιχειρήσεων / Διοίκησης και Διαχείρισης Έργων. Το Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου, πέρα από τις μοναδικές μετέπειτα καινοτομίες και δράσεις του στην τεχνολογία-σχεδιασμό (design), στηρίχτηκε ουσιαστικά στην αρχική ανάπτυξη του από το Τμήμα Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, όπως επίσης και υπηρετήθηκε / υπηρετείται κυρίως από Δασολόγους με εξειδίκευση στην Επιστήμη και Τεχνολογία Ξύλου. Από τα 12 μέλη ΕΠ του Τμήματος, τα 5 είναι Δασολόγοι, που έχουν διδακτορικό στην Τεχνολογία Ξύλου (4) και στη Δασική Οικονομική (1). Στη μοναδική, στα ΑΕΙ μας, σύγχρονη ειδικότητα του Σχεδιαστή και Τεχνολόγου Ξύλου και Επίπλου ενσωματώνονται τρεις επιμέρους κατευθύνσεις: του Τεχνολόγου Ξύλου, του Τεχνολόγου Επίπλου και Ξυλοκατασκευών και του Σχεδιαστή Επίπλου. Συνεπώς, περίπου το 1/3 του σπουδών στο Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου του ΤΕΙ/Λ αναφέρεται σε ένα αμιγώς δασοπονικό αντικείμενο.

Είναι λοιπόν πέρα από κάθε αμφισβήτηση, **ολοφάνερη είναι η αρκετή συγγένεια των Τμημάτων Δασοπονίας ΔΦΠ και Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου** στο Παράρτημα Καρδίτσας του ΤΕΙ Λάρισας. Εκτός όμως από το γνωστικό πεδίο της Τεχνολογίας Ξύλου (μαθήματα Ειδικής Υποδομής και Ειδικότητας), η δομή των σπουδών των 2 Τμημάτων μπορεί να παρουσιάσει και άλλες συγγένειες, όπως π.χ. σε μαθήματα Γενικής Υποδομής: Δομή και Ιδιότητες ξύλου, Μαθηματικά-Γεωμετρία, Τεχνικό σχέδιο, Πληροφορική, Αγγλικά, καθώς και σε μαθήματα π.χ. Στοιχεία Οικονομίας, Διοίκηση Επιχειρήσεων, Επιχειρηματικότητα και καινοτομία, Δεοντολογία επαγγέλματος. Ακόμη, ορισμένη (γενική) τεχνολογική γνώση που απαιτείται από την ειδικότητα των σπουδών των εν λόγω τμημάτων (χαρτογράφηση εκτάσεων στο Τμ. Δασοπονίας και σχεδιασμός επίπλου

3D στο Τμ. Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου) στηρίζεται σε κοινά σχεδιαστικά λογισμικά προγράμματα π.χ. AutoCAD, ως ένα βαθμό. Το γεγονός αυτό μπορεί κάλλιστα να επιτρέψει, στα πλαίσια της αναδιάρθρωσης της δομής των ΑΕΙ (Σχέδιο «Αθηνά») τη **Λειτουργία Σχολής στο Παράρτημα Καρδίτσας αποτελούμενη από τα 2 αυτά τμήματα**. Μάλιστα στη Σχολή αυτή θα μπορούσε να εξασφαλιστεί *οικονομία κλίμακας* με κοινό πρόγραμμα, ορισμένων μαθημάτων, στο 1^ο έτος. Η Σχολή αυτή με τα 2 Τμήματα και τις σημαντικότερες, σύγχρονες και άριστες υποδομές που διαθέτουν θα αποτελέσει μια ανεξάρτητη και πλήρως αυτοδύναμη εκπαιδευτική και ερευνητική μονάδα αριστείας στο κέντρο της Ελλάδας που θα παρουσιάζει μια ολοκληρωμένη πρόταση αξιοποίησης του ξύλου (καλλιέργεια δάσους, παραγωγή και συγκομιδή ξύλου, κατεργασία ξύλου, σχεδιασμός επίπλων και ξυλοκατασκευών, επιστήμη και τεχνολογία ξύλου & ξυλοκατασκευών, σχεδιασμός επίπλων και αντικειμένων) παράλληλα με την επίτευξη μιας ισόρροπης και βιώσιμης ανάπτυξης του δάσους, και της διάδοσης χρήσης / προαγωγής των δασικών προϊόντων και των προϊόντων ξύλου, και της προστασίας του περιβάλλοντος με έμφαση στην *Οικολογική και πράσινη ανάπτυξη*.

Καρδίτσα, 25-01-2013
